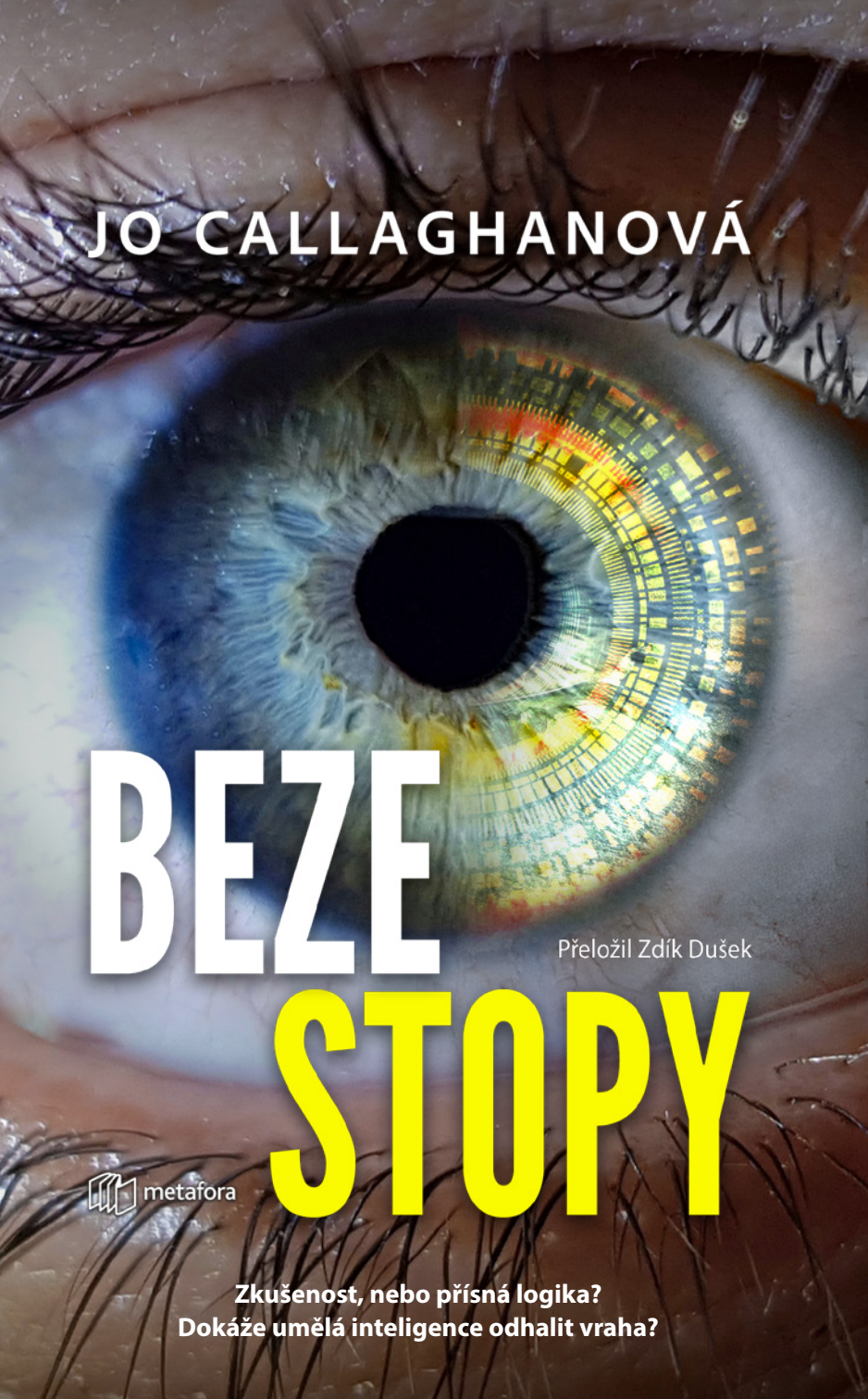

JO CALLAGHANOVÁ

BEZE STOPY

Přeložil Zdík Dušek

metafora

**Zkušenost, nebo přísná logika?
Dokáže umělá inteligence odhalit vraha?**

BEZE
STOPY

JO CALLAGHANOVÁ

BEZE STOPY

Přeložil Zdík Dušek

metafora

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

*Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou **bez souhlasu nositele práv zakázány**.*

Tato kniha je fikce. Jména, postavy, místa i události jsou dílem autorčiny obrazotvornosti nebo jsou použity v rámci fiktivního vyprávění. Jakákoli případná podobnost se skutečnými osobami, žijícími či zemřelými, událostmi či místy děje je zcela náhodná.

Copyright © Jo Callaghan, 2024

First published by Simon & Schuster in Great Britain

Translation © Zdík Dušek, 2025

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2025

All rights reserved.

ISBN 978-80-7625-023-9 (ePub)

ISBN 978-80-7625-020-8 (pdf)

ISBN 978-80-7625-901-0 (print)

Conorovi a Auroře

*„Naše těla nic nezapomínají. Každá obava,
každá vzpomínka, každá radost, každé trauma,
jaké jste kdy zažili, zanechá ve vašem těle svůj
otisk. Tělo si pamatuje věci, na něž mozek už
zapomněl... Tělo sčítá rány.“*

DR. BESSEL VAN DER KOLK,
*Tělo sčítá rány: Jak trauma dopadá
na naši mysl i zdraví a jak se z něj léčit*

Atherstone, Warwickshire, 7. prosince, 17.55

Neotáčí se, aby zkontroloval, že je sám. Nepřejde ulici k dalším domům, ke světlům. Ani nepředstírá, že někomu volá, a nedrží deštník jako obušek. Jde prostě nocí, beze strachu.

Nevídí, že ho pozorují.

Zastaví se u vchodu do svého domu a začne lovit klíče, které nesvíral celou cestu. Vejde do chodby bez toho, že by se třeba jenom ohlédl přes rameno. Přibouchne za sebou dveře nohou.

Představte si, že byste se cítili v takovém bezpečí.

Představte si, že byste byli tak hloupi.

Z jeho arkýřového okna zazáří tlumené žluté světlo, které vrhá obdélník světla na příjezdovou cestu pokrytou jinovatkou. To je on, ve svém obývacím pokoji. Nenapadne ho zatáhnout žaluzie proti noční tmě nebo hrozbě sněhu. Stojí před světle šedivou pohovkou a namíří dálkové ovládání na velkou obrazovku nad krbem. Místností zablikají pohyblivé obrázky.

Zatnu promrzlé ruce v pěst a přes dřevěné okenice se dívám na elegantní, přepychový nábytek, vysoké georgiánské stropy a zarámované obrazy na stěnách. Jak může někdo jako on bydlet v tak krásném domě? Dlouze a prudce vydechnu a na okamžik si představím, že se rozplývám v ledově bílé páře.

Pára se během několika sekund rozptýlí, ale já jsem pořád tady: na liduprázdné, studené, tmavé ulici.

Přes sportovní boty do mě proniká noční chlad, který mi odsává tělesné teplo. Přenesu váhu z jedné mrznoucí nohy na druhou. Ještě není pozdě – ještě můžu odejít.

A skoro to udělám.

Pak se ale začnou snášet sněhové vločky, v temnu noci přízračně bílé.

Zaplaví mě vzpomínky: můj pokřivený obličej v třpytivé vánoční ozdobě, dusot vzdálené hudby, sních.

To, co mi zbývá ze srdce, se rozbuší rychleji a já zvednu obličej k nebi. Jedna vločka mi padne do oka, ale vítám její ledové štípnutí. Už se nenechám mučit duchy minulých Vánoc. Jsem tu, protože chci získat zpátky svoji budoucnost.

Otočím se zpátky k oknu, kde ten muž právě popíjí pivo z láhve a s roztaženýma nohama civí na televizi, aniž by se staral o temnotu venku.

Zastrčím palce pod ramenní popruhy. Cítím váhu batohu a všechno, co obsahuje.

Dnes večer se ten muž naučí bát.

1. KAPITOLA

**Domov vrchní superintendantky Kat Frankové, Coleshill,
Warwickshire, 8. prosince, 5.44**

„Napočítám do deseti,“ pronesla vrchní superintendantka Kat Franková varovně. „A pak půjdu nahoru.“ Namířila baterku na dřevěný poklop nad sebou. Kužel světla ozářil po-trhané pavučiny, které se pohupovaly v chladném ranním vzduchu.

Ticho.

Kat začala rázně počítat – doufala, že jí v hlase nezazní-vá strach, který cítila. Když dospěla k deseti, zhluboka se nadechla a položila ruku na studený kov schůdků. „Jdu nahoru,“ oznámila a začala stoupat, dokud neměla poklop k podkroví na dosah.

Přendala baterku do levé ruky, pravou zatlačila do dřevě-ného poklopu a odsunula ho z otvoru. Přikrčila se, připra-vená na cokoliv. Nepřivítalo ji však nic jiného než studený, zatuchlý pach opuštěných prostor a zapomenutých věcí. Po-svítla si do tmy a vystoupala po posledních dvou schůdcích, takže se hlavou a rameny ocitla v podkroví.

Rychle a ostražitě se rozhlédla po prostoru s nízkým stro-pem. Čekala, že každou sekundu může přijít útok. Zkont-rolovala podlahu, jestli se po ní neblíží pavouci, i stropní trámy, jestli se mezi nimi neskrývají netopýři. Zachvěla se

strachem z temných koutů plných stínů. „Takže to uděláme takhle: dáte mi sakra pokoj,“ zavolala. „Tohle je už tak dost těžké, nechci k tomu ještě řešit pavoučí svinárny.“ Rychle přejela světlem po stropu přímo nad sebou. Zalitovala, že si nevzala čepici. Jestli jí nějaký pavouk spadne na hlavu, vážně se přestane ovládat.

Ale podkroví zůstávalo tiché a nic se v něm nehýbalo.

Kat vydechla o něco klidněji a namířila kužel světla na hromady krabic a tašek na podlaze. Kristova noho, takový bi-nec. Když se sem nastěhovali, podávala sem nahoru Johnovi všechny krámy ze starého domu a kladla mu na srdce, ať je dá na místo, kde je pak budou schopní snadno najít. S tím, jak jim dorůstající syn a práce ukrajovali čím dál víc času, bylo ovšem pro Johna jednodušší naházet staré Camovo oblečení do pytle na odpadky, případně uložit nepoužívané hračky a dětské knihy do krabice a položit je hned vedle poklopu s příslibem, že to roztřídí později.

Jenže pro Johna žádné „později“ nebylo. A jestli snad zdejší chaos původně skrýval nějaký systém, Kat už dávno zapomněla jaký. Povzdychla si. Jak má tady sakra najít vánoční výzdobu? Posvítla si do vzdáleného kouta napravo od sebe, kde krabice vypadaly poměrně uspořádaně. Bylo tam něco žlutozeleného, pečlivě zabaleného do průhledného igelitu.

Panebože. Camův batolecí koš.

Instinktivně se ohlédla, ale samozřejmě tu nebyl nikdo, s kým by se o svůj objev podělila. Vlastně už nežila žádná jiná osoba, která by si pamatovala, jak si s Johnem lámali hlavu, který koš mají koupit. Nakonec za něj utratili mnohem víc, než si mohli dovolit, a Cam pak stejně odmítal spát kdekoli jinde než v jejich náručí.

Rychle zamrkala, aby potlačila vlnu sebelítosti, která se v ní zvedla, a rázně přesunula kužel světla od Camovy vaničky na koupání, jeho postýlky i pytle s jeho prvním oblečením. Teď na nic z toho neměla sílu. Přišla si jen pro vánoční

výzdobu. Logika jí napovídala, že by neměla být daleko od poklopu, ale logika nikdy nebyla Johnovou silnou stránkou. „Kam jsi ji jenom dal?“ zahučela Kat.

Vlevo od sebe uviděla velkou plastovou bednu, která jí připadala povědomá. Naklonila se, aby si ji přitáhla blíž. Bedna se pohnula a Kat se zničehonic rozletěla proti obličejí maličká černá křídla.

Kat zaječela a ucukla, div nešlápla do prázdna. Nakonec napůl sestoupila, napůl sjela ze schůdků a v panice upustila baterku, aby si mohla smést ty tvory ze šatů i z vlasů.

Udýchaně se podívala na zem, zasypanou černými smítky. Sklonila se k nim. Strčila do jednoho z nich prstem. Plast. Domnělá křídla byly ve skutečnosti jen kousky černého plastu. Kat se zamračila. Všechny ty pytle na odpadky, které během let naházeli nahoru, se zřejmě rozpadly. Klesla na zem a rozsypané útržky se kolem ní rozvířily jako konfety. Opřela se lokty o kolena a prohrábla si vlasy. Kristepane, co se s ní stalo? Troska na prahu menopauzy trpící nespavostí, která se za svítání rozhodla snést z podkroví vánoční výzdobu; člověk, který mluví s pavouky a vyděsí ho obyčejný pytel na odpadky.

V duchu Johna proklela. Proč neudělal v podkroví pořádek? A proč proboha cpal všechno do černých pytlů na odpadky? Proč se nikdy nedostal k tomu, aby pod střechu nainstaloval pořádné světlo?

Zabořila obličej do dlaní. Bylo jí do breku. Proč musel zemřít?

Trhla sebou, když se na jejím mobilu rozezněl budík: 6.15. Čas, aby se připravila do práce a předstírala, že je naprosto normální a fungující lidská bytost. Otevřela kalendář, aby si připomněla, v kolik hodin jí začíná služba. Kruci. Dnes ji čekalo čtvrtletní hodnocení se šéfem, policejním ředitelem McLeishem. Promnula si obličej. Věděla, že se potácí na okraji propasti. Cítila ji za zády, vnímala přitažlivou sílu

žalu. A když teď Cam studoval na univerzitě, zbývalo jí hodně málo věcí, které by ji držely nad vodou.

Zvedla se na nohy a smetla poslední kousky plastu, které se jí přilepily k pyžamu. S každou sekundou v ní rostlo odhodlání. Dnes musí McLeishe přesvědčit, aby jí svěřil nějaký aktivní případ.

Potřebovala něco pořádného, čeho by se mohla chytit, jinak se do té propasti zřítí a beze stopy v ní zmizí.

2. KAPITOLA

**Policejní ústředí Leek Wootton, Warwickshire,
8. prosince, 10.09**

Vrchní superintendantka Kat Franková věděla, že by jí neprošlo, kdyby na první čtvrtletní hodnocení činnosti Policejní jednotky budoucnosti (PJB), kterou vedla, připravila jen písemnou zprávu nebo – nedejbože – powerpointovou prezentaci. A tak se posadila ke stolu v kanceláři policejního ředitele McLeishe a ústně mu popsala vychladlé případy, které od spuštění pilotního projektu v létě vyřešili, přičemž jeho omezenou pozornost udržovala lidskými příběhy skrytými za statistickými daty: příběhem šestadvacetileté sekretářky, kterou našli pod dvorkem chaty jejího nadřízeného; dále pětatřicetiletého otce od rodiny, jehož vylovili ze dna průplavu; a nejznepokojivější případ ze všech, patnáctiletou dívku, kterou konečně objevili v sutinách opuštěného squatu.

McLeish jí položil několik otázek. Kat na ně odpovídala bez zaváhání a bez toho, že by musela nahlížet do poznámek. Každý skličující detail měla vrytý do paměti. Zejména u té dívky. Myslela na ni pokaždé, když se jí nedařilo usnout.

Nakonec se šéf zaklonil a založil si ruce na objemném břiše. „Tři ze tří. Uznávám, že to není špatná úspěšnost.“

„Zdá se, že jste se spletl,“ ozval se AIDE Lock, Katin AI kolega.

McLeish se zamračil na trojrozměrný holografický obraz mladého černocho usazeného mezi Kat a jeho tvůrkyní, profesorkou Okonedoovou. Lock vypadal až znepokojivě jako živý, ale Kat věděla, že hologram nevyvádí své okolí z míry ani tak realistickými záhyby šedého obleku, dokonale upraveným knírem, nakrátko zastřiženým plnovousem nebo hollywoodsky pohledným obličejem. Ačkoliv nešlo o víc než hru světla a hmoty, která představovala vizuální ztvárnění umělé inteligence s hlubokým učením, bylo těžké si zvyknout na Lockovy plynulé, ladné pohyby i na to, že se na vás jeho tmavé oči někdy upíraly s výrazem, který připomínal dětskou nevinnost.

A podobně jako dítě se ještě nenaučil, že když někdo jako McLeish někomu řekne „Prosím?“, není to výzva dotyčnému, aby problematický výrok zopakoval.

Navzdory Katině varovnému zakašlání Lock pokračoval: „Řekl jsem, že jste se spletl. Tři ze tří jsou sto procent a to znamená, že úspěšnost vrchní superintendantky Frankové je ve skutečnosti vynikající, když uvážíme, že průměrný podíl vyřešených vychladlých případů v Anglii momentálně činí méně než padesát procent.“

Kat potlačila zaupění. Čemu na větě „Mluvení nech na mně“ Lock nerozuměl? McLeish sice souhlasil se zřízením PJB a jmenoval Kat do jejího čela, ale pořád byl vůči AI dektivním entitám, zkráceně aidům, nepřátelsky naladěný. Obával se, že se z nich stanou trojské koně pro další snižování počtu policistů. Kat jeho skepsi nejprve sdílela – umělá inteligence špatně diagnostikovala rakovinu jejího manžela, takže Kat znala nebezpečí počítačového rozhodování líp než většina jiných. Když se ale obávala, že se její vlastní syn stal obětí únosu v případě, který vyšetřovali během léta, nikdo jí nevěřil – všichni předpokládali, že jí úsudek zatemňují emoce. Lock byl jediný, kdo souhlasil, že fakta podporují její hypotézu, a upravil vlastní stanovené postupy, aby jí pomohl zachrá-

nit syna. Kat pořád měla k roli AI v policejní práci výhrady, ale přestože přístup založený ryze na algoritmech dokázal být často úmorný, nikdy Lockovi nezapomene, že se za ni postavil ve chvíli, kdy potřebovala pomoc víc než kdykoliv jindy.

„Každopádně,“ řekla a McLeish se obrátil zpátky k ní. „Faktem je, že úspěchy při řešení vychladlých případů vedou jenom k tomu, že můžeme uzavřít složky, vylepšit si statistiky a poskytnout rodinám odpovědi. Nemůžeme ale změnit výsledek.“

„Takže?“

„Takže je podle mě načase, abychom se pustili do nějakého aktuálního případu.“

„Ale. Opravdu?“ McLeish nezvýšil hlas, v jeho očích však svítilo varování.

„Ano. Myslím, že ano.“ Před dvaceti lety by možná pod jeho upřeným pohledem zakolísala, ale od chvíle, kdy jí vloni zemřel manžel, vycházela z toho, že to nejhorší, co si dokázala představit, už se jí stalo. Vždycky byla kurážná (nebo lehkomyšlná, podle úhlu pohledu), ale teď se nebála ničeho a nikoho. „Detektiv inspektor Hassan a detektiv seržantka Browneová načerpali opravdu hodně zkušeností s policejní prací, a přes veškeré Lockovy mouchy,“ Kat zvedla ruku, aby naznačila, že si je mnoha nedostatků a omezení AI vědoma, „rychlost a hloubka, s jakou Lock dokáže analyzovat záběry z bezpečnostních kamer, příspěvky na sociálních sítích a další data, z nás dělá jeden z nejrychlejších a nejefektivnějších týmů, s jakým jsem kdy pracovala. Připadá mi jako mrhání zdroji nenasadit skupinu našich kvalit na čerstvé případy, kde pořád existuje naděje, že někoho zachráníme.“

„Ale taky riziko, že někoho kvůli tady tomu robocopovi ztratíme.“

Lock zvedl sepnuté konečky prstů k bradě a vzdychl způsobem, který naznačoval zklamání. „Tato poznámka je založena

spíše na vašich iracionálních obavách a neporozumění umělé inteligenci než na zhodnocení faktů.“

„Prosím?!“

„Řekl jsem...“

„Já jsem slyšel, cos řekl.“

„Lock nemá zábrany, pane,“ připomněla Kat, když viděla, jak její šéf brunátní v obličeji. Ve skutečnosti by ale sama Locka pod stolem koplá, nebýt toho, že by jím její noha bez odporu prošla. Podívala se na Lockovu tvůrkyni, profesorku Okonedoovou, jako by ji žádala o podporu. Profesorka Okonedoová pracovala v Národním institutu pro výzkum umělé inteligence – NiAIR – a navzdory nedůvěře vůči tradičním policejním metodám (nebo spíš naopak kvůli ní) souhlasila, že se stane členkou Katiny skupiny.

„Ano,“ potvrdila mladá profesorka. „Lock se nesnaží chovat hrubě. Byl naprogramovaný, aby se neskláněl před nadřízenými. Říká prostě pravdu, jak ji vidí.“

„Nové štěně mojí manželky si zase myslí, že náš obývací je skvělý záchod. To neznámá, že budu tolerovat hovna na koberci.“ McLeish trhl hlavou ke dveřím. „Ten váš zázrak je údajně schopný hlubokého učení, tak se s ním vraťte, až se naučí chovat.“

Profesorka Okonedoová tiše zaklapla laptop a vstala, ale Kat zůstala sedět. Nepřidělit týmu, který byl tak efektivní jako ten její, aktuální případ, nebylo jen iracionální – bylo to přímo nemorální. Pomyšlení, jak bude muset dalším rodičům sdělit, že se jejich nejhorší obavy potvrdily, v ní vyvolávalo pocit, že uvázla pod jednou z těch zátěžových přikrývek, o kterých lidi pořád básní. Jenže ti neviděli to, co ona. Ona by potřebovala mnohem víc než zatracenou přikrývku, aby v noci dobře spala.

Rozhodla se, že to zkusí ještě jednou. „Smyslem PJB je vyvinout model policejní práce pro budoucnost. A to nelze, pokud nebudeme pracovat na aktuálních případech, pane.“